

MEGÚJULT AZ EGRI LÍCEUM VARÁZSTORNYA MAGIC TOWER OF EGER LYCEUM RENEWED

Vida József

PhD főiskolai tanár, professor emeritus
Eszterházy Károly Főiskola, Varázstorony

Abstract: *Magic Tower of Eszterházy Károly College has been renewed during the recent four year; the project was supported by the European Union. Equipment's of the exhibition halls were renewed, new installations were made and new information points were created in the exhibition and activity rooms, in the frame of the project. Programme choice of the Magic Tower enlarged with new museum pedagogy classes, thematic and workshop activities and new planetarium performances.*

A Varázstorony 2006-ban jött létre a Csillagászati Múzeum területének és tevékenységének bővítésével. Ettől kezdve látogatható még az interaktív kísérletekkel berendezett Varázsterem, a Planetárium és a 2012-től önálló teremmel rendelkező rendhagyó órák sorozata.

A Varázstorony Eger és egyben a Líceum egyik leglátogatottabb turisztikai attrakciója és múzeumpedagógiai színtere, amely Eszterházy püspök elképzeléséhez hűen kívánja bemutatni a korábbi századok tudományos tevékenységeit történetiségében, mégis korszerű technológiák felvonultatásával.

A Varázsterem hangsúlyosabb bevonásával, a torony helyiségeinek funkcióváltásával kialakítható volt az a múzeumi környezet, amely egységes, interaktív kiállítássá, informatika által támogatott, átjárható, de el is különülő tanulási térré alakult át, így vonzva ide a célcsoportok még szélesebb körét. Ezekhez a tervekhez nyert támogatást az intézmény 2013-ban *Az egri Varázstorony infrastruktúrájának iskolabarát fejlesztése* c. TIOP-1.2.2. pályázaton keresztül.

A projekt közvetlen célja a Varázstorony meglévő működési tereinek funkcióváltása, új kísérleti és bemutatóeszközök beszerzése, a helyiségek bútorozása, az információs és kommunikációs technológiák (eszközök és digitális tartalmak) alkalmazása, interaktív, új módszerű múzeumpedagógiát megalapozó infrastruktúra kiépítése, a korábbi és az új kollekciók egységesítése a korszerűbb, látványosabb programok megvalósításához.

A fejlesztések eredményeképp a 4. szinten két új oktató tér jött létre, a Jedlik Ányos Experimentárium, amely a rendhagyó órák terme, és egy új fogadóterem interaktív eszközeivel. A nyílászárók sötétíthetők és nyithatók az optikai bemutatók számára, ill. a szellőztetés biztosítására. A 6. szint felsőoktatási funkciót lát el (tanszéki irodák, oktatóterem), valamint itt kap helyet hamarosan egy optikai jellegű technikátörténeti kiállítás (mikroszkópok, fényképezőgépek, fényképészeti eszközök, filmfelvevők-lejátszók, videotechnikai eszközök a 19. századtól napjainkig). A 7. szinten a Csillagászati Múzeum installációi megújultak, modern távcsövekkel nőtt a távcsöves bemutatók eszközállománya, a Planetárium terme új funkciót kapott, látványos fali elemekkel gazdagodott.

A Líceum toronyépületének 4. szintjén lévő két terem látványtervezők és a toronyban dolgozó szakemberek elképzelései alapján alakították ki. Az előtérben a látogatókat egy hatalmas méretű világító információs tábla fogadja.

1. ábra
Előtér világító fala

2. ábra
Cartesius bűvár kísérleti eszköze és világító háttere a fogadótérben

A fogadótérben (403-as terem) posztamenseken interaktív kísérleti eszközök kaptak helyet, a terem falaira természettudományos jelenségek magyarázó poszterei és üveg kiállítóvitrinek kerültek. A teremben található még egy periszkóp bunkert, egy óriás hőlégballont, paravánokat tematikus posztterekkel, valamint egy információs pultot.

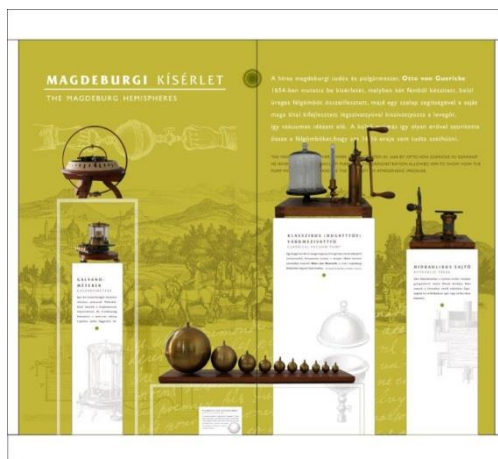

3. ábra
Hőléggballon

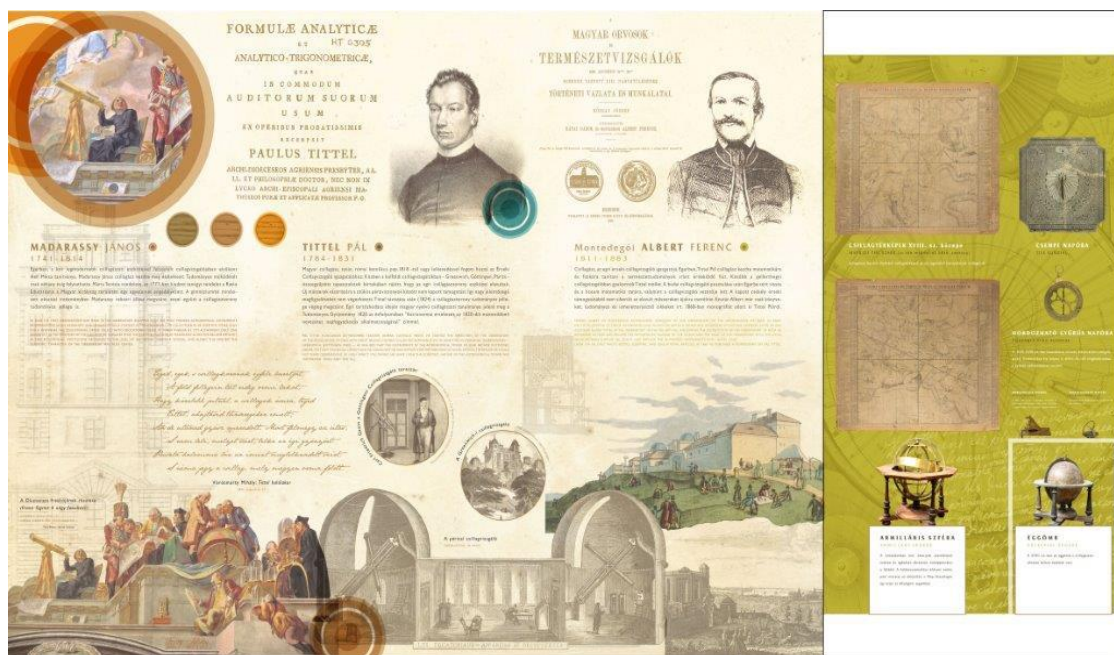
4. ábra
Hajóátemelő zsilip a fogadótérben

A Jedlik Ányos Experimentárium (rendhagyó órák terme) is új arculatot kapott. A névadó nagyméretű tablója mellett az ablakmélyedéseket kitöltő két hatalmas üvegvitrin helyezkedik el, benne muzeális fizikai és technikatörténeti eszközökkel. A falba süllyesztett 24 szekrény ajtaján egy-egy neves tudós képe, valamint munkásságuknak magyar és angol nyelvű leírása szerepel.

5. ábra
Muzeális eszközök vitrinje

A hetedik szinten a Csillagászati Múzeum és a Planetárium terme található. A Múzeum eredeti felszereltségén túl falaira új tablók kerültek, rajtuk helytörténeti eseményekkel, a korábbi csillagászati kutatásokat végző tudósokkal, a csillagászat történet néhány neves személyiségével, azok eredményeivel. Üvegvitrinbe napóra kiállítás került.

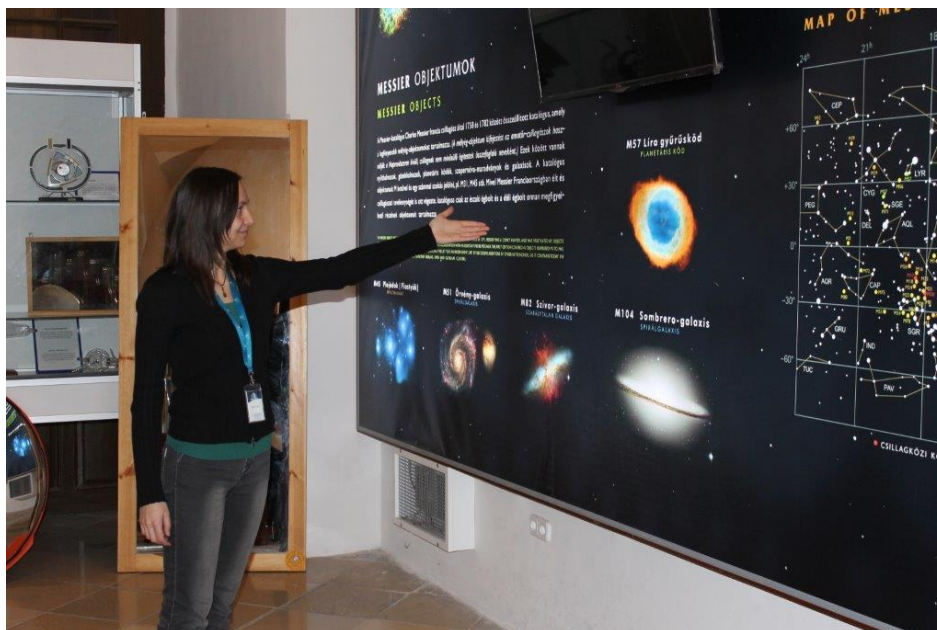

6. ábra
Egri csillagászok tablója és a napórás vitrin

A Planetárium termében frontális oktatásra is alkalmas kisfoglalkoztató jött létre, új székekkel, görgős pulpitussal a mindenkori foglalkozásvezető jegyzeteinek, laptopjának elhelyezésére. A terem falára nagyméretű táblák kerültek, köztük egy világítós üvegvitrinben az űrkutatás néhány eszközének kicsinyített mása látható. A Nap-rendszert bemutató szekrény fiókjain a bolygók legfontosabb adatai, a fiókon belül „szórólapok”, melyeken a bolygók részletesebb ismertetése olvasható. Átlátszó palástú henger apró szemcséjű homokkal feltöltve reprezentálja Galaxisunk csillagainak számát (a hengerben körülbelül 200 milliárd finom homokszemcse van).

7. ábra
Naprendszer-szekrény egyik fiókja

8. ábra
A Messier objektumok világító táblója

9. ábra
Űreszközök modelljei

A torony fizikai akadálymentesítése kivitelezhetetlen a Líceum épületének műemlék volta miatt. Ezért egy interaktív honlap mutatja majd be az ide feljutni képtelen hátrányos helyzetűek számára a múzeumi tevékenységeket. Ezt szolgálják az épület emeletein, lépcsőfordulóiban elhelyezett információs pultok.

A *Specula Csillagvizsgáló múzeumpedagógiai programjainak fejlesztését* célozta meg az a TÁMOP-3.2.8.B. projekt, amelynek kidolgozása 2014-ben kezdődött el. Az alábbi táblázat mutatja az elkészített forgatókönyvek kategóriáit és témáit. A programokhoz foglalkoztató füzetek is készültek, melyeket az előadáson bemutatunk.

1. táblázat
A TÁMOP-3.2.8.B. projekt megvalósításának programja

MEGVALÓSÍTÁS	
MÚZEUMI ÓRÁK (I.) tematika 4 foglalkozásra Alkalmanként 45 percesek	
1.	Komplex tárlatvezetés a Csillagászati Múzeumtól a kupola távcsövéig (ismerkedés a muzeális csillagászati műszerekkel, a Camera obscurával, Varázsteremmel).
2.	Hazánk csillagos égboltja (planetárium- dia- és modellszemléltetéssel). A Hold meghódítása – az Apollo expedíciók (rakéta, holdkomp, holdjáró robotok modelljeinek szemléltetésével).
3.	Kozmikus környezetünk , a Naprendszer bolygóinak különleges világa (űr-szondák színes felvételei diasoron bemutatva).
4.	Távcsöves megfigyelés esti programban (a csillagos ég érdekesebb objektumainak bemutatása a Líceum 43 méter magas panorámateraszáról). Ismered-e városunkat? c. lézeres városbemutató.
MÚZEUMI ÓRÁK (II.) tematika 4 foglalkozásra Alkalmanként 45 percesek	
1.	Utazás a Naprendszerben (planetárium- műsor). A Naprendszer bolygóinak bemutatása, a legújabb űrkutatási eredmények tükrében.
2.	Az egri csillagvizsgáló története (tárlatbemutató, a muzeális csillagászati eszközök 18. századi jelentőségének tudománytörténeti áttekintése, a csillagászati eszközök működési elvének tanulmányozása).
3.	A csillagászat és a görög mitológia (planetárium- műsor) A csillagok közvetítésével kalandozunk a görög klasszikus kor hitvilágába.
4.	Csináld magad:–Készítsünk sötétkamrát,–Készítsünk napórát (manuális tevékenység). A foglalkozás fogytékkossággal élőknek jeltolmács közreműködésével történik.
MÚZEUMI NAP 15 fő/alkalom	
1.	A Varázstorony és részlegeinek bemutatása , a földrajz és fizika órákhoz kapcsolódóan, tudománytörténeti áttekintéssel.
2.	Interaktív kísérletezés a Varázsteremben és az Experimentáriumban (a fizikaórákhoz kapcsolódóan).
3.	Planetárium- műsor (a földrajz és fizika órákhoz kapcsolódóan).
SPECIÁLIS MÚZEUMI FOGLALKOZÁS FOGYTÉKKAL ÉLŐK SZÁMÁRA Fogyatékkal élők számára jeltolmáccsal	
1.	Csillagmesék: Égi kalandozás (planetárium- és ppt.-s diavetítéssel szem-

léltetve). A Nap-Föld-Hold rendszer szemléletes bemutatása. 2. Experimentáriumi varázslat (érdekes fizikai és kémiai kísérleti bemutatók).
MŰHELYFOGLALKOZÁS, MŰHELYMUNKA (90 perc alkalmanként)
1. Csináljunk napórát (manuális tevékenység) 2. Csináljunk sötétkamrát (manuális tevékenység)

A pályázati támogatásból elsősorban a korábbi felújított helyiségek használatát kívánták több funkciós oktatásra, interaktív tanulásra alkalmassá tenni, az oktatási intézményekkel együttműködve formális, informális képzési tartalmakat biztosítani a diákok számára.

A projekt megvalósításával várható volt, hogy a Varázstorony kibővített programja képes lesz többoldalúan kielégíteni a látogatók igényét, képes reagálni az új kihívásokra a természettudományos oktatás és a múzeumpedagógia területén, erősödni fog az oktatás és a művelődés közötti kapcsolat, az informális képzési formák meghonosulnak, a korszerű infó-kommunikációs eszközökkel ellátott oktatóterek nagyobb érdeklődésre tesznek szert. Ezeken keresztül elérhető az ide látogatók természettudományos – csillagászati, fizikai, biológiai, földrajzi, kémiai – ismereteinek bővítése, a látogatottság növelése. A fejlett technológiát alkalmazó kiállítások és az újonnan bevezetett foglalkozások tervezetten 10%-kal több diák látogatót vonzanak majd ide.

IRODALOM

- [1] Az egri Varázstorony infrastruktúrájának iskolabarát fejlesztése c. TIOP-1.2.2-11/1-2012-0022 számú pályázat, Eger, 2013.
- [2] A Specula Csillagvizsgáló múzeumpedagógiai programjainak megvalósítása c. TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0042 számú pályázat, Eger, 2014.